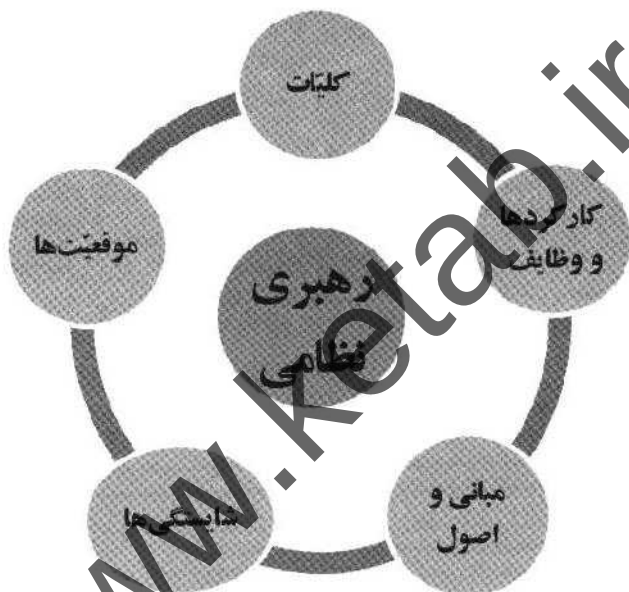

رهبری نظامی

رهنمودی برای فرماندهان نیروهای مسلح

تألیف:

سرتیپ پاسدار حسن رستگارپناه

مهندس احمد روحانی

دانشگاه جامع امام حسین (ع)

موسسه چاپ و انتشارات

۱۳۹۲

مؤسسه چاپ و انتشارات
دانشگاه جامع امام حسین علیه السلام

کد کتاب: ۴۰۳
سری: علوم نظامی - ۳۵

- عنوان: رهبری نظامی؛ رهنمودی برای فرماندهان نیروهای مسلح
- تألیف: حسن رستگار پناه، احمد روحانی
- ویراستار فنی و طراح جلد: دکتر شهین دخت صانعی
- ویراستار ادبی: معصومه کریمی بخش
- صفحه آرای: اکرم پاک قلب
- نوبت چاپ: اول (۱۳۹۲)
- شمارگان: ۵۰۰ نسخه
- نشانی: تهران، بزرگراه شهید بابایی، بعد از پل لشکرک، دانشگاه جامع امام حسین علیه السلام، معاونت پژوهش، مؤسسه چاپ و انتشارات تلفن: ۰۴-۷۷۱۰۵۷۰۳ دورنگار: ۷۷۱۰۵۷۵۲
- مرکز پخش: تهران، میدان فردوسی، فروشگاه و نمایشگاه شماره ۱ مؤسسه چاپ و انتشارات دانشگاه جامع امام حسین علیه السلام تلفن: ۸۸۸۳۹۲۹۷ همراه: ۰۹۱۲۴۸۷۰۰۱۷

• کلیه حقوق اعم از چاپ و تکثیر، نسخه برداری، ترجمه و اقتباس برای دانشگاه جامع امام حسین علیه السلام محفوظ است.

سرشناسه	۱۳۳۴-۱۳۳۴
عنوان و پدیدآور	رهبری نظامی؛ رهنمودی برای فرماندهان نیروی های مسلح/ حسن رستگار پناه، احمد روحانی
مشخصات نشر	دانشگاه جامع امام حسین علیه السلام، مؤسسه چاپ و انتشارات، ۱۳۹۲.
مشخصات ظاهری	۱۵۰ ص. ۵/۱۴ × ۵/۲۱ س. م.
فروست	۴۰۳، سری علوم نظامی؛ ۳۵.
شابک	۹۷۸-۹۶۴-۴۵۲-۴۱۵-۸
وضعیت فهرست نویسی	فیبیا
موضوع	فرماندهی
موضوع	علوم نظامی - مدیریت
شناسه افزوده	روحانی، احمد
شناسه افزوده	دانشگاه جامع امام حسین علیه السلام، مؤسسه چاپ و انتشارات
رده بندی کنگره	۹ ۱۳۹۲ ر ۵ / ۲۱۰ UB
رده بندی دیویی	۳۵۵/۳۳۰۴۱
شماره کتابشناسی ملی	۳۲۱۷۶۴۸

بسم الله الرحمن الرحيم

« يرفع الله الذين امنوا منكم و الذين اوتوا العلم درجات »

خداوند مقام اهل ایمان و دانشمندان عالم را (در دو جهان) رفیع می گرداند.

(سوره مبارکه مجادله - آیه ۱۱)

ارزش و جایگاه علم و دانش اندوزی در اسلام تا آن پایه است که خداوند کریم در قرآن مجید، ابلاغ رسالت رسول خود را برای هدایت بشریت، با «اقراً» آغاز نمود.

هدایت بشر، تکامل، سعادت و تقرب به ذات اقدس الهی در گرو کسب معرفت و تحصیل علم و دانش است، علمی که به تعبیر استاد شهید مطهری، زیبایی عقل است و انسان خداجوی، معبود خود را در آن می یابد.

یکی از مسئولیت های مهم هر دانشگاه در کنار تعلیم و تربیت، نشر کتب و آثار علمی است. معاونت پژوهش و فناوری دانشگاه جامع امام حسین (علیه السلام) نیز به منظور مشارکت فعال در بالندگی و رشد فرهنگی و علمی جامعه، دست یابی به مرجعیت علمی در حوزه های مأموریتی و ایفای رسالت خود در تولید دانش و انتشار یافته های علمی، افتخار و تلاش دارد تا زمینه بایسته را جهت تشویق پژوهشگران و اساتید محترم در عرصه تولید علم فراهم و آسان کند.

امید است در سایه الطاف بیکران الهی و با گسترش فعالیت های انتشاراتی مؤسسه چاپ و انتشارات دانشگاه جامع امام حسین (علیه السلام) این رسالت تحقق یابد.

در پایان بر روح تابناک امام راحل (ره) و شهدای گرانقدر انقلاب اسلامی و دفاع مقدس درود می فرستیم و با آرزوی توفیق هر چه بیشتر مقام معظم رهبری و خدمتگزاران اسلام و کشور، از اساتید، فرهیختگان و اهل نقد و نظر تقاضا داریم با ارائه نظرات و پیشنهادات خود ما را یاری فرمایند.

و من الله التوفیق و علیه التکلان

معاونت پژوهش و فناوری

دانشگاه جامع امام حسین (علیه السلام)

پیش‌گفتار:

رهبری نظامی، یکی از ارکان اساسی هر سازمان نظامی است که بر اساس قانون «پارتو» شاید در بیشترین حالت ۲۰٪ از جلوه‌ها و واقعیات ساختاری چنین سازمان‌هایی را تشکیل می‌دهد، اما ۸۰٪ از سرنوشت و سرگذشت آنها به چگونگی آن پیوند دارد. به همین دلیل، چنین موضوعی همواره مورد توجه اندیشمندان نظری حوزه‌های علوم انسانی از جمله علوم مدیریتی و نیز خبرگان تجربی مانند فرماندهان قرار دارد. درباره یکسانی یا ناهمسانی جنس رهبری نظامی با جنس مدیریت یا فرماندهی و نیز چگونگی پیوند بین آنها، آرای زیادی مطرح و ارائه شده است که جدای از وجوه تفاوت رهبری نظامی با مدیریت یا فرماندهی، حقیقت این است که هیچ کس نمی‌تواند بگوید چگونه می‌توان نیروها را در صحنه نبرد به گونه‌ای مؤثر اداره کرد؛ زیرا افراد در صحنه جنگ، «رهبری» می‌شوند نه «مدیریت».

کتاب حاضر به دنبال آن است با رویکردی سوا از رویکردهایی که در دیگر نوشته‌ها درباره رهبری نظامی در پیش گرفته شده است، چکیده آنچه را که برای ایجاد و بهبود «رهبری» در نهاد نظامیان به کار می‌آید، بیان کند. برای پیشبرد این هدف، بر اساس تجربه فرماندهی و رهبری نظامی سه دهه خود و مطالعه پیشینه نوشته‌های حوزه‌های «رهبری» و «فرماندهی» و با الهام و برداشت از محتوای آنها، با لحن ارشادی بایسته‌هایی را ارائه می‌نماید. به عنوان نمونه، در فصل ۴، بند

(شیوه‌های بهبود ویژگی ایمان در رهبری نظامی) با الهام از نامه ۳۸ نهج‌البلاغه که به لشکریان توصیه شده «امر مالک را آنجا که بر حق است، پیروی کنند.» بر ایمان نیروها به حقانیت هدفشان برای تبعیت از رهبری نظامی تأکید می‌شود.

در این کتاب، بر اغلب تئوری‌های رهبری مانند تئوری رهبری کاریزماتیک، الهام‌بخش، مراوده‌ای، تحول‌آفرین، مشارکتی، اقتضایی، مسیر-هدف و رابطه‌مدار تأکید شده است.

رستگار پناه - روحانی - شهریور ۱۳۹۲

فهرست مطالب

عنوان	صفحه
پیش‌گفتار:	هفت
فصل اول: کلیات	
تعاریف	۳
رهبری	۳
رهبری نظامی	۳
ویژگی‌های رهبری نظامی	۴
اصول رهبری نظامی	۴
شایستگی‌های رهبری نظامی:	۴
فرمانده	۴
مشخصات	۸
ماهیت کلی رهبری	۸
اجزای رهبری نظامی	۹
رهبری نظامی متمرکز و غیرمتمرکز	۱۰
کلیت رهبری نظامی	۱۱
پیوند میان رهبری نظامی، فرماندهی و مدیریت	۱۱
ایده رهبری نظامی	۱۳
مسئولیت‌های اساسی رهبری نظامی	۱۴
پیشینه دانش رهبری نظامی	۱۶
نشانه‌های رهبری نظامی	۱۷
روابط متقابل نشانه‌های رهبری نظامی	۲۵
فصل دوم: کارکردها و وظایف	
رفتار سازمانی	۲۹
تفاوت‌های فردی	۳۰
ریشه‌های رفتار انسان	۳۳
نیازهای اساسی انسان	۳۳
اهمیت شباهت‌های افراد	۳۶
ارزش‌ها در نیازها	۳۶
اهداف و یأس نسبت به آن	۳۷
مشکلات رهبری نظامی	۴۱
فرایند حل مشکلات	۴۲

۴۵.....	محدوده مشکلات
۴۵.....	فرضیات مشکلات فرماندهی
۴۶.....	انتخاب فرماندهان زیردست
۴۸.....	رشد و ارتقای توانایی های فرماندهان زیردست
۵۱.....	نحوه ارتباط رهبر نظامی با زیردستان
۵۸.....	ارتباط با غیرنظامیان بومی و محلی
فصل سوم: اصول رهبری نظامی	

۶۳.....	اصول رهبری نظامی
۶۴.....	اصل اول: هدایت پذیری و هدایت یافتگی
۶۶.....	اصل دوم: مهارت در ترفندها و فنون نظامی
۶۸.....	اصل سوم: خود شناسی و خود سازی
۶۹.....	اصل چهارم: شناخت افراد و مراقبت از نیازهای آنان
۷۱.....	اصل پنجم: آگاه سازی افراد
۷۳.....	اصل ششم: الگو شدن
۷۵.....	اصل هفتم: اطمینان از درک وظایف و اجرای آن توسط نیروها
۷۷.....	اصل هشتم: بهبود و توسعه کار گروهی
۷۹.....	اصل نهم: تصمیم گیری به موقع و منطقی
۸۱.....	اصل دهم: تقویت احساس مسئولیت در زیردستان
۸۲.....	اصل یازدهم: به کارگیری اصول فرماندهی
۸۴.....	اصل دوازدهم: مسئولیت پذیری و توسعه و تقویت آن در زیردستان

فصل چهارم: کلیات - شایستگی ها

۸۹.....	کلیات
۸۹.....	شایستگی ها
۸۹.....	شایستگی های پسندیده
۹۰.....	شایستگی های رهبری نظامی: (بدون اولویت)

فصل پنجم: موقعیت ها

۱۱۷.....	رهبری نظامی در میدان رزم
۱۱۸.....	عواملی که اثر ناپسند بر کارایی رزمی دارند
۱۳۰.....	رهبری نظامی در دوران اسارت
۱۳۱.....	دارایی های دیگر رهبری نظامی در دوران اسارت
۱۳۵.....	چکیده اصول رهبری نظامی
۱۳۷.....	منابع و مأخذ